

værge det, som Lovforslaget ogsaa nu gaaer ud paa, men ogsaa see til Landemoderne, der samtlige have erklæret sig imod et saadant Lovforslag, endvidere til de af Biskopperne afgivne Betænkninger, og nu sidst til de Udtalelser, der paant ere fremkomne fra Kirkens Overste, ligesom ogsaa til de Adresser, der ere indkomne til Landstinget fra Landets forskjellige Egne. Forsaavidt disse Udtalelser ere fremkomne fra Geistligheden, vil vistnok Ingen kunne beskrive deres Betydning; naar man derimod overfor de Adresser, der ere indkomne fra andre Menighedsmedlemmer, vil gjøre gjældende, at der ingen Betydning kan tillægges disse, saa skal jeg for mit Vedkommende være meget villig til at indrømme, at der i det Hele taget ikke just kan lægges megen Vægt paa Adresser; men det bør heller ikke tabes af Sigte, at det Forhold, hvorom der her er Tale, er et saadant, hvori de Paagjældende ikke paa nogen mere regelmæssig Maade kunne lægge deres Anskuelser for Dagen. Saa længe der savnes et Organ for de kirkelige Anskuelsers Udtalelse baade i og udenfor Lærerstand, maa man nøies med en mindre regelmæssig Udtalelsesmaade, og man kan da ikke undlade at lægge den Vægt paa en saadan, som den i Virkeligheden turde fortjene. — Det er imidlertid ikke blot dette Hensyn til Grundlovens § 75, og hvad dermed staaer i Forbindelse, som leder Udvalgets Fleertal, naar det mener, at det ikke nu er det rette Tilstand til at træffe en endelig Afgjørelse af Indhold som det foreliggende Lovforslag. Det er Fleertallets Anskuelse, at der allermindst burde være Tale om en saadan Sags Afgjørelse her i et Dieblik som det nærværende, hvor der netop er stillet en almindelig samlet Overveelse af de kirkelige Forhold og Anliggender i Udsigt. Det er, som jeg allerede tidligere har havt Leilighed til at sige, den nuværende Regjerings virkelige og sande Fortjeneste, at den har udtalt, at, for at der med Held skal kunne lægges Haand paa kirkelige Reformers, maa man have en samlet, rolig og alsidig Overveelse af Alt, hvad der i saa Henseende kommer i Betragtning; Sammenhængen maa ikke tabes af Sigte, og det gaaer ikke an at lade det Enkelte træde frem saaledes, at det kunde blive præjudicerende for det Almindelige. Men saa alligevel at ville

gjøre det her foreliggende Punkt til Gjenstand for Afgjørelse forinden Overveelsen, det er, som Udvalgets Fleertal maa finde, absolut utilraadeligt. Foruden Alt, hvad der i saa Henseende er fremhævet ved Sagens Lite Behandling, slutter Udvalgets Fleertal sig i dette Stykke til det, der dengang endnu ikke var kendt, nemlig den senere fremkomne Betænkning af Biskop Kierkegaard, der er afgiven kort forinden hans Indtræden i Regjeringen. Det har ikke været uden Betydning, men tværtimod af megen Betydning for Fleertallet at see baade den Opsfattelse af et slikt Lovforslag, som fremgaaer af den af Biskop Kierkegaard i sin Tid afgivne Betænkning, og tillige Biskoppens Udtalelse om, hvorledes efter hans Formening det rette Forhold imellem de flere Sager i dette Dieblik indbyrdes burde være. Det er først af Interesse at see, at Biskop Kierkegaard i denne Betænkning har opfattet det Lovforslag, som tidligere fremkom, paa en Maade, der vist ikke kan siges fuldkomment at samstemme med den Betydning, som fra andre Sider blev lagt deri. Det er øiensynligt, at Biskop Kierkegaard ikke deri saae noget i og for sig Godt og Betydningsfuldt for Kirken, men derimod Noget, der vel efter Omstændighederne og, navnlig efter som Sagen forelaa i forrige Rigsdagssamling, kunde have Værd, fordi det kunde hjælpe ud over øieblikkelige Vanskeligheder og bevirke en Stilstand i Bevægelsen. Naar nu denne Sag i et senere Dieblik, efterat det tidligere, efter Biskoppens Udtalelse formeentlig bedre Dieblik, ikke var blevet benyttet, atter skulde tages for, saa fremstiller den sig dog ogsaa efter Biskop Kierkegaards Erkjendelse kun som en Deel af det Hele, saaledes at der, forud for den samlede Overveelse, kun kunde være Tale om at antyde, hvad det var, man ogsaa i den Retning tilsigtede. Disse Udtalelser om Forslaget til de forskjellige Tider, da det har foreligget, og den forskjellige Betydning, der derefter er tillagt det, er af saameget større Interesse, som det vel nu maa anses for at være saa, at Sagen endog er kommen ind i et tredie Stadium, hvor en endnu høiere Betydning maatte siges at være tillagt den, end dengang Biskoppens Betænkning blev afgiven. Naar Udvalgets Fleertal har lagt saa megen Vægt paa den af Biskop